

Els representants del PSM, Eduard Riudavets, i d'EU-Verds, Miquel Rosselló, en la ponència de la reforma de l'Estatut es negaren a signar l'acord PP-PSOE-UM.

L'estranya reforma de l'Estatut balear

A pesar de les divergències substancials, PP i PSOE han pactat que el procés continuï endavant.

La situació en què es troba la reforma de l'Estatut de les Balears és difícil d'explicar. I encara més d'entendre. Tots els grups parlamentaris es reuniren el dissabte dia 23 d'abril amb la vicepresidenta del Govern balear, Rosa Estaràs, per mirar de tancar un acord definitiu. Havien anunciat que pràcticament estava fet i que gairebé només calia formalitzar-lo. Doncs bé, tot rebentà. Tornaren a obrir-se temes acordats. En especial, un: el Consell de Formentera que el PP vol crear –i que estigui vigent quan s'aprovi l'Estatut–. És a dir, per a les properes eleccions, si és que la llei està aprovada a Madrid. El PSOE accepta el

Consell, però, tanmateix, amb un període de transició de quatre anys per fer-lo efectiu. La diferència és d'interès polític electoral. El nou Consell tindria un sol membre, mentre que el d'Eivissa n'augmentaria un altre –de dotze a tretze– per no perdre'n cap en relació amb els que ara té conjuntament amb Formentera –tretze–. Ara bé, el nombre de diputats al Parlament que trien Eivissa –dotze– i Formentera –un– no s'alteraria. Amb aquest procediment resulta inevitable fer dobles llistes electorals: una que votaria el ciutadà per al consell respectiu, i una altra per al Parlament. A efectes pràctics, el nou sistema afavoriria el control conservador del Con-

sell d'Eivissa i possiblement també les expectatives del PP de mantenir o incrementar el nombre de diputats al Parlament en les properes eleccions. Per això el PSOE s'hi oposa amb rotunditat. De fet, tant la portaveu a la ponència parlamentària, Francina Armengol, com el secretari general, Francesc Antich, com també la presidenta del Consell de Menorca, Joana Barceló, han dit que amb aquest desacord no pot haver-hi reforma. Pel que fa al Govern i al PP, la vicepresidenta Estaràs manifestà que l'assumpte és "innegociable". Així, doncs, no hi havia acord en què com substancial, per tant, aparent trencament de negociacions.

El dimecres dia 26 novament es reuniren els grups a la ponència parlamentària per a la reforma de l'Estatut. Soltadament, PP, PSOE i UM acorden que tot i el desacord essencial, la ponència acabi la seva feina i enviï el text a la presa en consideració del ple perquè el procés es mantingui obert. Tant el PSM com EU-Verds es neguen a estampar la seva signatura. Però l'acord entre PP i PSOE és suficient en nombre de vots perquè el text, sense estar pactat i amb l'amenaça vigent de

trencament, continuï la tramitació ordinària.

Ara el text serà acceptat per la Mesa del Parlament, que el qualificarà de projecte de llei per via d'urgència i el sotmetrà a la presa en consideració del plenari el dia 9 de maig. Si supera aquesta passa –i tot fa preveure que així serà– l'enviaran a la segona lectura en ponència i, finalment, se sotmetrà novament a la discussió i votació del plenari el dia 13 de juny. Si s'aprova, s'enviarà immediatament a Madrid, on el calendari de reformes pendents fa pensar que pugui ser pres en consideració al setembre i que el procés acabi cap al mes de febrer del 2007.

És a dir, que el nou Estatut seria vigent per a les eleccions autonòmiques de maig de l'any vinent. La diferència radical entre PP i PSOE, però, manté viva la incertesa. Els socialistes han demanat que el president Jaume Matas convoqui Francesc Antich a una reunió per tancar un acord definitiu. Aquesta seria l'opció del tipus València. És a dir, pacte dels dos grans partits, que són els únics imprescindibles. La premsa conservadora ha fet circular rumors que indiquen que aquesta és la via que vol la direcció federal del PSOE, que, segons aquestes veus, ha exigit a la delegació balear que no trenqui relacions amb el PP. Se suposa, doncs, que el Govern de Zapatero vol exemplificar a través de la reforma balear que el discurs

del "trencament d'Espanya" que impulsa Mariano Rajoy no té cap sentit. En aquest sentit, és significatiu que l'endemà de l'acord per continuar tramitant el text a Balears el ministre d'Economia, Pedro Solbes, digués al Congrés, com a resposta a una pregunta d'un diputat del PP, que Andalusia, Aragó, Canàries i Balears ja han pactat, en les respectives reformes d'estatuts, clàusules de finançament "iguals o anàlogues" a Catalunya. És a dir, que Balears, amb majoria absoluta del PP, seguiria el mateix camí de finançament que el Principat, la qual cosa és evident que deixaria el discurs de Rajoy en molt mal lloc.

Pe'l seu costat, el PSOE illenc diu que el partit que està en mans d'estratègies estatals és el PP. Perquè Jaume Matas té ordres de la direcció estatal del seu partit de no aprovar l'Estatut justament per no donar raó a Zapatero per destrossar l'estratègia opositora conservadora. Per aquest motiu, el PP –diuen en el PSIB– ha canviat d'opinió sobre el Consell de Formentera, perquè sap que el PSOE no el pot acceptar tal com el volen els conservadors. Es tracta, per tant, d'una argücia per provocar el trencament.

No es pot saber quin dels dos grans partits és sincer. El que sí que sembla clar és que la reforma de l'Estatut balear dependrà més de les estratègies espanyoles de l'un o de l'altre que no de qualsevol mena de pacte per raons balears. Fins i tot ara s'ha obert una pos-

Les modalitats, citades

A l'actual Estatut d'Autonomia, aprovat (1983) per l'acord d'UCD i PSOE amb l'abstenció d'AP –avui PP–, l'idioma propi de Balears és el català (article 3), les modalitats insulars dels qual "seran objecte d'estudi i protecció, sense perjudici de la unitat de l'idioma" (art.14), tot i que no se citen pel seu nom. En el moment de redacció de l'Estatut (1978-83) els partits centrista i socialista acceptaren el criteri de no introduir-les citades pel nom per evitar els perills "gonelles": amb aquest nom es coneixien els que, si bé acceptaven la unitat formal filològica de l'idioma, volien que el futur govern autonòmic impulsés el mallorquí, menorquí, eivissenc i formenterenc per evitar l'estandardització. Ara, el text preveu un canvi a l'article 14 pel qual queden expressament introduïts "el mallorquí, menorquí, eivissenc i formenterenc" com a modalitats del català que han de ser "objecte d'estudi i protecció, sense perjudici...". Alguns pensen que no té cap importància. Però la pregunta és per què, si no té importància, el PP ha volgut introduir-les i donar ales a allò que el pacte UCD-PSOE evità el 1983.

sibilitat que ningú no preveia: que no hi hagi acord a Balears i que tot i així el text s'envii a Madrid perquè siguin els grups parlamentaris estatals del PP i PSOE els que continuïn negociant al Congrés un possible acord final. Tant els socialistes com els conservadors illencs han declarat que és una opció factible. D'aquesta manera, l'Estatut que no hauria pogut aprovar el Parlament balear podria aprovar-lo Madrid. Des del punt de vista autonòmic seria humiliant. Però no seria la primera vegada. De fet, és així com s'aprovà l'Estatut del 1983.

Miquel Payeras